

Nhà Thơ: Bùi Giáng

*Tôi cười tôi khóc bằng quơ
Người nghe cười khóc có ngờ chi không?*

1926-1998

Bùi Giáng, tuổi Bính Dần, sinh năm 1926 tại Thanh Châu, Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam. Con thứ của ông bà Bùi Thuyền và Huỳnh Thị Kiều. Năm Mậu Dần ông được tròn 6 giáp, 72 tuổi. Ông được văn giới, không phân biệt không gian thời gian, yêu mến trọng vọng. Những tác phẩm đầu của ông là sách giáo khoa in năm 1957, như Một vài Nhận xét về Bà Huyện Thanh Quan, Lục Vân Tiên, Chinh Phụ Ngâm ... Nhưng tiếng tăm ông nổi bật từ tập thơ "Lá Hoa Cỏn" (1963). Ông là một người tự học và học rất trẻ, tuy nhiên khả năng tinh thông nhiều ngôn ngữ của ông, kể cả những ngôn ngữ khó như chữ Hán và tiếng Đức, làm kinh ngạc mọi người trong văn giới.

Những cuốn sách đầu của ông là sách giáo khoa in năm 1957, Bùi Giáng đã là một tên tuổi quá quen thuộc với đông đảo bạn đọc. Ông thường tự nhận là "trung niên thi sĩ" cùng hàng loạt biệt danh trào lộng : thi sĩ Đười ươi, Brigitte Giáng, Giáng Moroe, Bùi Bán Dùi, Bùi Bàn Dúi, Bùi Tồn Lưu, Bùi Tồn Lê, Bùi Bê Bối, Bùi Văn Chiêu Lý...

Ông được xem như một "ngôi sao" trên vòm trời văn hóa văn nghệ miền Nam trước đây, được không ít độc giả xưng tụng là "thiên tài", là "bậc thượng trí", là "đáng tiêu biểu hơn cả về thi ca bây giờ và có lẽ... vạn đại" và tôn ông làm "thần tượng". Gần đây, một số tác phẩm, dịch phẩm của Bùi Giáng được tái bản rộng rãi. Ông đã dịch nhiều sách Pháp, Anh, Hán văn như Hamlet của Shakespeare, Hoàng tử bé của Saint-Exupéry, Ngộ nhận của Albert Camus, Khung cửa hẹp, và Hòa âm điên dã của André Gide, Kim kiếm điều linh của Ngọa Long Sinh...

Ông đã biên soạn các tiểu luận triết học và văn học như Tư tưởng hiện đại, Thi ca tư tưởng, Lễ hội tháng ba, Con đường ngã ba, Con đường phản kháng, Đi vào cõi thơ.. Đặc biệt, gây nhiều tranh luận sôi nổi nhất là những tập thơ của ông, từ Mưa nguồn, Lá hoa cỏn... đến Trăng châu thổ, Sương bình nguyên, Bài ca quần đảo, Rong rêu... Ai đã từng tiếp xúc Bùi Giáng trong trang sách lẫn ngoài cuộc đời, hầu như chưa thể bình luận gì về ông. Biết bình với luận thế nào khi kẻ khen thì tâng hết lời mà người chê thì lại dả tởi số. Riêng vấn đề họ Bùi có điên chăng cũng đã làm tốn hao bao giấy mực. Người bảo ông điên. Người cho rằng ông giả vờ điên. Người lại quả quyết Bùi Giáng không điên. Sự thật ra sao, nếu nhìn từ góc độ khoa học ?

Về tài dịch, thì cuốn "Terre des hommes" đã được ông dịch và đặt tên là "Cõi Người Ta" thì quả thật không còn gì thần tình hơn.

Tin tức trích từ báo SaigonUSA, 9/10/98

SAIGON ' Thi sĩ Bùi Giáng đã qua đời lúc 2 giờ chiều ngày Thứ Tư 7 Tháng Mười (tức 11 giờ đêm ngày 6/10/1998 tại California) trong lúc đang điều trị tại Bệnh viện Chợ Rẫy Ông Bùi Giáng, 73 tuổi, là một thi sĩ có tiếng thơ độc đáo, cũng là tác giả nhiều tác phẩm văn xuôi về triết học, văn học, và ngay khi còn sống đã trở thành một huyền thoại trong làng văn nghệ Việt Nam vì nếp sống ngang tàng, không màng danh lợi của ông, dưới bất cứ chế độ nào

Thi hài thi sĩ Bùi Giáng sẽ được nhập quan vào sáng ngày 8 Tháng Mười và quàn tại Nhà Tang lễ chùa Vĩnh Nghiêm, Sài Gòn. Gia đình thi sĩ tại Sài Gòn cho biết sẽ an táng ông tại Nghĩa Trang Gò Dưa, Thủ Đức. Bảo đệ của ông là ông Bùi Văn Vĩnh sẽ tổ chức lễ phát tang, và các văn nghệ sĩ và độc giả yêu thơ sẽ làm lễ tư tưởng ông tại vùng Tiểu Sài Gòn, miền Nam California.

Người Việt đã loan tin khi thi sĩ Bùi Giáng được đưa vào bệnh viện ngày 23 Tháng Chín vì bị té, đứt mạch máu não Theo tin của ông Bùi Văn Nam Sơn, một người bà con ở Đức về thăm thi sĩ Bùi Giáng té ngã khi đứng lên thấp đèn, sau khi ông đã uống nhiều rượu Ông đã được đưa vào Bệnh viện Chợ Rẫy, đươ .c mổ đêm 25 Tháng Chín, nhưng quá yếu nên rất ít hy vọng phục hồi.

Giới văn nghệ sĩ ở Sài Gòn rất xúc động khi nghe tin Bùi Giáng vào bệnh viện, kéo nhau đến thăm ông. Tin ông vào bệnh viện được báo chí khắp nơi loan báo, ở trong nước cũng như ở hải ngoại.

Thi sĩ Bùi Giáng sinh năm 1925 tại Quảng Nam, thừa nhỏ đã học ở Quảng Nam và 4 năm ở Huế. Khi trưởng thành ông sống ở Sài Gòn, nổi tiếng với hành trạng và văn chương phóng túng, ngang tàng. Những tập thơ nổi tiếng của ông là Mưa Nguồn, Lá hoa côn, Mùa thu bi ca, Ngày Tháng ngao du, v.v. Ông viết các sách triết học như Tư tưởng hiện đại, Thế nào là siêu thực, Heidegger và Husserl, Hình ảnh Jean Paul Sarte, Martin Heidegger và tư tưởng hiện đại, Khô ?ng Tử, Lão tử, Gandhi, v.v. Ông cũng dịch các tác phẩm của Albert Camus (L'homme révolté), André Gide, St'Exupéry, René Char, v.v. Về văn học Việt Nam, ông đã viết các khảo luận về truyện Kiều, Bà huyện Thanh Quan, Tản Đà, v.v.

Nhưng khi nghe tin thi sĩ Bùi Giáng qua đời, các độc giả trước hết sẽ nhớ đến các vần thơ trác tuyệt, mệnh mông lãng đãng như các lời nhắn nhủ của ông sau đây:

*Em về mấy thế kỷ sau
Nhìn trăng có thấy nguyên màu ấy không
Ta đi còn gửi đôi dòng
Lá rơi có đợi ở trong sương mù*

Và người V.Nam ở nước ngoài chia sẻ nỗi ngậm ngùi khi đọc Bùi Giáng:

*Hỏi rằng: người ở quê đâu?
Thưa rằng: tôi ở rất lâu Quê nhà.*

Lễ động quan Bùi Giáng được cử hành vào lúc 7 giờ sáng chủ nhật 11.10.1998, có đông đủ thân nhân và Bùi Tộc Vĩnh Trinh, tiễn đưa Bùi Giáng từ Chùa Vĩnh Nghiêm về chôn cất tại Thủ Đức. Họ Bùi nguyên gốc ở Nghệ An, sau dời đến Quảng Nam lập nghiệp kể từ đời Hậu Lê, qui tụ bao quanh các làng Vĩnh Trinh, Lệ Trạch, Cù Bàn, An Lâm, Cổ Tháp và Thành Châu Tổ đình của họ Bùi đặt tại Thủ Đức. Trước ngày động quan Bùi Giáng, Hội Nhà Văn muốn biểu lộ sự kính trọng đối với một ngòi bút lớn đã

qua đời, bằng cách đề nghị được an táng Bùi Giáng tại Nghĩa Trang Thành Phố nhưng người em trai của Bùi Giáng là Bùi Văn Luân không chấp thuận. Sau đó Hội Nhà Văn đề nghị hiến tặng hai mảnh đất hợp với hai mảnh đất của Bùi Tộc Vĩnh Trinh cho được rộng rãi Tối thứ Bảy, số người đến mộ thi văn Bùi Giáng, đa số là các học sinh, sinh viên, giới trẻ, đông ? tới nhà quán Vĩnh Nghiêm tiễn biệt một thiên tài đã vĩnh viễn ra đi kéo dài tới 2 giờ khuya khiến không còn một chỗ trống để chứa người Sở tang ghi tên nhiều người, dày tới hàng trăm trang. Đám tang có tới hàng ngàn người tham dự, được đánh giá là một trong những đám tang có đông người dự kể từ ` sau năm 1975... Trước khi hạ huyệt, nữ nghệ sĩ Kim Cương - một người từng được Bùi Giáng lúc sinh thời nói tới nhiều bên cạnh những nhân vật có thật của đương thời như Phùng Khánh, Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Kim Novak, John Keats... - được mời đọc điệu văn. Tiếp tới nhà văn Sơn Nam, Huy Tưởng tiếp tục ngỏ đôi lời trước mộ người quá cố.